

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 1C/279/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613206021
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Gargulová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2015:7613206021.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves samosudkyňa JUDr. Jana Gargulová v právnej veci žalobcu: P. P. I..W..V., N. C. XXXX/XX, XXX XX N. X, Č. W., právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421 proti žalovanému E. N., D. K. R. H. Č.. X, v konaní o zaplatenie 1 999 eur s prísl. takto

rozhodol:

Súd návrh zamietla.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Spišská Nová Ves rozhodol vo veci účastníkov rozsudkom 1C 279/2013-35 zo dňa 27.1.2014.

Krajský súd v Košiciach uznesením 5 Co 180/2014-77 zo dňa 2.6.2015 zrušil rozsudok súdu 1. stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie. Skonštatoval, že aj v konaní podľa Nariadenia musí byť zabezpečená ochrana práv spotrebiteľa a túto nie je možné obísť prostredníctvom konania podľa Nariadenia, preto súd 1. stupňa správne postupoval, ak posudzoval uplatnenú pohľadávku a v tej súvislosti aj platnosť žalobcom predloženej zmenky aj podľa relevantných predpisov v oblasti ochrany práv spotrebiteľa.

Uviedol tiež, že spotrebiteľský vzťah od zmenkového vzťahu nemožno odčleniť s poukazom na poslednú právnu úpravu v § 17 ods.3 zák. č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch, kde sa zmenka zakazuje. Skonštatoval, že súd prvého stupňa predčasne rozhodol, keď nespĺnil prísne formálne podmienky podľa žaloby a po vrátení veci súd bude mať povinnosť na pojednávaní vykonať dokazovanie (a pripojí exekučný spis), a len vtedy žalobu zamietne, ak by veriteľ, t.j. žalobca nepreukázal zákonný postup spočívajúci v dodržaní zákonného pravidla nášho právneho poriadku pri postúpení pohľadávky iného subjektu žalobcu a až potom po vyhodnotení dôkazov opätovne rozhodnúť vo veci s poukazom na judikatúru najvyššieho súdu zaoberajúcu sa favorizáciou spotrebiteľa (napr. rozhodnutie 3Cdo/237/2012, 3Cdo/227/2012, 3ECdo/106/2013).

Právnym názorom odvolacieho súdu je v zmysle § 226 O.s.p. súd 1. stupňa viazaný.

Súd doručil žalovanému príloha III podľa čl. 5 ods. 2+3 Nariadenia ES 861/2007 a pripojil si exekučný spis Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 13Er 81/2011 a vo veci nariadil pojednávanie.

Žalobca ani jeho zástupca sa napriek vykázanému doručeniu pojednávania nezúčastnili, preto súd pojednával v ich neprítomnosti.

Zástupca žalovaného pre prípad vykonania dokazovania žiadal pojednávanie odročiť a oboznámiť žalobcu s dôkazmi, aby žalobca mohol uplatniť svoje právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Žalovaný s návrhom nesúhlasil. Potvrdil, že podpísal zmluvu o úvere, nebol však oboznámený tým, že súčasťou zmluvy je dohoda o vyplnení zmenky a nemá ani vedomosť o tom, čo zmenka znamená. Časť sumy z titulu pôžičky už zaplatil.

Žalobca k návrhu predložil originál zmenky vystavenej žalovaným dňa 27. marca 2009 s nasledovnými údajmi:

Označenie: jedná sa o zmenku

Číslo zmluvy: 7281545

Meno, priezvisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - odporcu

Miesto vystavenia: Mníšek nad Hnilcom

Dátum vystavenia: 27. 3. 2009

Zmenková suma: 2488,88 €

Vyhlasenie vystaviteľa: zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSŤ s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu dvestodevätidesiatštyri EUR a zmenkový úrok 0,25 % denne od 6. 6. 2010.

Splatné: POHOTOVOSŤ s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava

Doložka: „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“

Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na navrhovateľa.

Súd riadiac sa právnym názorom súdu vyššieho stupňa prednostne posúdil nárok navrhovateľa podľa spotrebiteľského práva, aby mohla byť spotrebiteľovi poskytnutá ochrana.

Zo spisu tunajšieho súdu 13Er/81/2011 a jeho uznesenia zo dňa 11. 4. 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20. 5.2011 súd zistil, že spoločnosť Pohotovosť s.r.o. ako oprávnený podala návrh na vykonanie exekúcie proti odporcovi ako povinnému pre vymoženie istiny 2488,88 € s príslušenstvom. Súd týmto uznesením žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol a následne uznesením zo dňa 2.6. 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15.6. 2011 exekučné konanie zastavil. Exekučným titulom v tomto prípade bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp.zn. SR 10937/10 zo dňa 19. 11. 2010, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.12.2010 a vykonateľnosť 16.12.2010. Odporca bol zaviazaný zaplatiť pôvodnému veriteľovi Pohotovosť s.r.o. istinu 2488,88 €, spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne z dlžnej sumy 2488,88 € od 6.6..2010 do zaplataenia a zákonného úroku 6 % ročne zo sumy 2488,88 eur od 6.9.2010 do zaplataenia, trovy rozhodcovského konania a trovy exekúcie. Rozhodcovský súd rozhodol na základe zmenky vystavenej dňa 30. 8. 2010 a oprávnený túto zmenku vyplnil 27.3.2009. Zároveň konštatoval, že oprávnený predložil zmluvu o úvere č. 7281545 zo dňa 27.3.2009 uzatvorenú medzi účastníkmi konania, na základe ktorej bol povinnému poskytnutý úver vo výške 1700 eur podľa zmluvy na výkon povolenia a povinný sa zaviazal vrátiť oprávnenému úver v 12 mesačných splátkach po 278 eur navýšený o poplatok vo výške 1636 €. Exekučný súd nevydal poverenie a zamietol žiadosť s odôvodnením, že jednoznačne išlo o spotrebiteľský úver obsahujúci neprijateľné zmluvné podmienky a rozhodcovský rozsudok zaviazal odporcu na právom nepovolené a dobrým mravom odporujúce plnenie.

Zároveň z uznesenia z č.l. 10 tohto exekučného spisu zo dňa 11.4.2011 mal súd preukázané, že dohoda o vyplnení zmenky, ktorá bola súčasťou Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku, nemohol následne žiadnym spôsobom ovplyvniť resp. namietat sumu v nej uvedenú. Uvedená podmienka bola teda dohodnutá jednoznačne v prospech oprávneného na úkor povinného - spotrebiteľa.

Okrem toho nebolo preukázané, že táto dohoda o vyplnení zmenky bola individuálne dojednaná.

Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, je európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v zásade písomné. Ak to súd považuje za potrebné alebo ak to požiadajú niektorá zo strán, súd nariadi pojednávanie. Vyjadrenie žalovaného v odpovedi z č.l. 86 obsahuje jeho námietku vo vzťahu k platnosti zmenky v tom smere, že zmenkabolá súčasťou zmluvných podmienok úverovej zmluvy, ktoré nemohol ovplyvniť a ani tomu nerozumel.

V tom duchu súd preto hodnotil obsah celého podania z č.l. 86-88 spisu.

Vzhľadom k tomu, ale aj vzhľadom k povahe uplatnenej pohľadávky žalobcom, povahe vystaviteľa zmenky (pôvodne oprávneného zo zmenky), ktoré nasvedčovali tomu, že zmenka vychádzala resp. zabezpečovala pôvodne nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, súd považoval nariadenie pojednávania za potrebné a vo veci nariadil termín pojednávania. Pojednávanie vo veci súd považoval za potrebné aj za účelom vykonania ďalšieho dokazovania oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to exekučným spisom tunajšieho súdu a umožnenie účastníkom vyjadriť sa k týmto dôkazom s poukazom na ustanovenie § 123 O.s.p., pričom nebolo možné vzhľadom na povahu tohto listinného dôkazu uvedené zabezpečiť iným spôsobom než nariadením pojednávania vo veci.

Po doručení zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach uznesením 5 Co 180/2014-77 zo dňa 2.6.2015 zástupcovi žalobcu, ktorým bolo uložené žalobcovi preukázať zákonný postup spočívajúci v dodržaní zákonného pravidla nášho právneho poriadku pri postúpení pohľadávky iného subjektu žalobcu, súd skonštatoval, že žalobca zostal v tomto smere pasívny.

Vychádzajúc preto zo záverov citovaného uznesenia Krajského súdu v Košiciach súd skonštatoval absenciu vecnej aktívnej legitímácie a návrh z týchto dôvodov zamietol.

Súd pre úplnosť dodáva nasledujúce:

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa ods. 2 ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Podľa ods. 4 spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Podľa ods. 4 písm. k/ tohto ustanovenia za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Podľa ods. 5 neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1,2 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Na základe takto vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh žalobcu nie je opodstatnený.

Predmetom tohto konania je návrh žalobcu na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie). V tomto návrhu žiadal, aby súd zaviazal žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť zmenkovú sumu vo výške 1999 €, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne:

- zo sumy 2488,88 eur od 6. 6. 2010 do zaplatenia,
6 % úrok ročne zo zmenkovej sumy:

- zo sumy 2488,88 eur od 6. 6. 2010 do zaplata, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy teda 8,30 € a náhradu všetkých trov konania. V časti údaje o pohľadávke navrhovateľ uviedol, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 27. 3. 2009 na zmenkovú sumu vo výške 2488 €, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 6.6.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 27. 3. 2009 na uvedenú sumu, pričom do jej textu bol poňatý záväzok odporcu zaplatiť túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa spolu so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 6.6.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplata, ale vystaviteľ doposiaľ zaplatil 0 eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou.

Žalobca je obchodnou spoločnosťou so sídlom na území Českej republiky, žalovaný ako fyzická osoba má bydlisko na území Slovenskej republiky a žalovaná zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je i platobné miesto. Žalobca určil ako príslušný súd podľa bydliska žalovaného v zmysle článku 25 ods. 1 písm. a) Nariadenia, príslušnosť okresného súdu podľa oznámenia Slovenskej republiky Komisii.

Po takto vykonanom dokazovaní mal súd preukázané, že nároku žalobcu opierajúceho sa o plnenie z vystavenej zmenky nie je možné vyhovieť.

Zmenka bola vystavená na základe Dohody o vyplnení zmenky v zmysle bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia spotrebiteľského úveru, ktorý je v rozpore s ustanovením § 54 Občianskeho zákonníka. Tým, že povinný podpísal blankozmenku, nemohol následne žiadnym spôsobom ovplyvniť resp. namietat sumu v nej uvedenú. Uvedená podmienka bola teda dohodnutá jednoznačne v prospech oprávneného na úkor povinného - spotrebiteľa. Tiež súd nemal preukázané, že táto dohoda o vyplnení zmenky bola individuálne dojednaná. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že dôkazná povinnosť o tom, že zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom bolo individuálne dojednané zaťažujú dodávateľa a pokiaľ nepreukáže opak, nepovažujú sa za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 OZ).

V zmysle § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Zmenka bola vystavená na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky - Dohody o vyplnení zmenky v zmysle bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a táto podmienka je neplatným úkonom. Ak je neplatná dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky, je neplatná aj samotná zmenka - viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008.

Neplatnosť zmenkovej zmluvy sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky. Neplatnosť zmenkovej zmluvy však znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čo znamená, že v danom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu. Po formálnej stránke je teda zmenka platná, avšak záväzok, ktorý vznikol medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri poskytnutí spotrebiteľského úveru, nemohol byť zabezpečený zmenkou, čo znamená, že z takejto zmenky nemohlo vzniknúť právo na vyplnenie zmenky a ani právo na plnenie z nej.

Z týchto dôvodov sú návrh žalobcu ako neopodstatnený zamietol.

Pre úplnosť súd považuje za potrebné uviesť i tieto skutočnosti:

Podľa § 5a ods. 1 písm. b) zák. číslo 250/2007 Z.z. - o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov - neprípustné

je zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom.

Podľa § 29b cit. zák. ustanoveniami § 5a ods. 1 písm. b) a ods. 2 až 4 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. májom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. májom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 30. apríla 2014.

Konanie o nároku žalobcu sa týka plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré podlieha i ustanoveniam zákona o ochrane spotrebiteľa.

Retroaktivita (spätná účinnosť) je vlastnosť právnej normy, je vlastnosť právnej normy spočívajúca v tom, že daná norma určitým spôsobom pôsobí v minulosti a priamo alebo nepriamo svojim adresátom stanovuje práva a povinnosti vo vzťahu k obdobiu, kedy ešte nemali možnosť sa s jej obsahom zoznámiť. Retroaktivita môže byť pravá alebo nepravá.

Novelou tohto zákona číslo 102/2014 Z.z. boli do zákona číslo 250/2007 Z.z. zakomponované citované ustanovenia týkajúce sa nepravnej retroaktivity, čo znamená, že v novom právnom predpise zákonodarca uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv alebo povinností, ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva alebo povinnosti.

V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. 6. 2010, sp. zn. 4 Cdo 98/2010 pri nepravnej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúcnosti prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.

Na základe týchto skutočností súd zohľadnil aj ustanovenie nepravnej retroaktivity (§ 5a ods. 1 písm. b) v súčinnosti s § 29b 250/2007 Z.z.) a aj táto skutočnosť je dôvodom pre zamietnutie návrhu.

Súd nezohľadnil žiadosť žalobcu o odročenie pojednávania za účelom oboznámenia s dôkazmi, aby prípadnou realizáciou práva žalobca vyjadril sa k vykonaným dôkazom. Nič totiž nebránilo žalobcovi či jeho zástupcovi zúčastniť sa pojednávania a k listinám sa na pojednávaní vyjadril. Predvolanie na pojednávanie žalobca i jeho zástupca prevzal v zákonnej lehote.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. (zásada úspechu). V konaní bol úspešný žalovaný účastník, ktorý si ich náhradu neuplatnil, preto ich náhradu súd účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal

navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov

k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti

alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona č. 233/95 Z.z., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.